

Zbierka súdnych rozhodnutí

Stanovisko 1/13 Stanovisko vydané podľa článku 218 ods. 11 ZFEÚ

„Stanovisko vydané podľa článku 218 ods. 11 ZFEÚ — Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí — Pristúpenie tretích štátov — Nariadenie (ES) č. 2201/2003 — Vylučná vonkajšia právomoc Európskej únie — Riziko narušenia jednotného a súdržného uplatňovania pravidiel Únie a riadneho fungovania systému, ktorý vytvárajú“

Abstrakt – Stanovisko Súdneho dvora (veľká komora) zo 14. októbra 2014

1. *Medzinárodné dohovory — Uzavretie — Predbežné stanovisko Súdneho dvora — Žiadosť o stanovisko — Podmienky prípustnosti — Žiadosť, ktorá sa musí týkať uzavretia dohody — Pojem dohoda — Vyhlásenie o prijatí pristúpenia k Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí — Zahrnutie — Podmienka*

(Článok 218 ods. 1 a 11 ZFEÚ; rokovací poriadok, článok 196 ods. 2)

2. *Medzinárodné dohody — Uzavretie — Predbežné stanovisko Súdneho dvora — Žiadosť o stanovisko — Podmienky prípustnosti — Predmet žiadosti — Rozdelenie právomocí medzi Úniou a členskými štátmi*

(Článok 218 ods. 11 ZFEÚ; rokovací poriadok, článok 196 ods. 2)

3. *Medzinárodné dohody — Podmienky účasti na dohode vylučujúce jej uzavretie Úniou — Právomoc Únie — Výkon prostredníctvom spoločného postupu členských štátov*

4. *Medzinárodné dohody — Uzavretie — Predbežné stanovisko Súdneho dvora — Žiadosť o stanovisko — Podmienky prípustnosti — Predpokladaná dohoda — Pojem*

(Článok 218 ods. 1 a 11 ZFEÚ)

5. *Medzinárodné dohody — Uzavretie — Predbežné stanovisko Súdneho dvora — Žiadosť o stanovisko — Podmienky prípustnosti — Otázka, ktorá by mohla byť preskúmaná v sporovom konaní — Neexistencia vplyvu*

(Článok 218 ods. 11 ZFEÚ)

6. *Medzinárodné dohody — Uzavretie — Právomoc Únie — Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí*

(Článok 216 ods. 1 ZFEÚ a článok 218 ods. 11 ZFEÚ; nariadenie Rady č. 2201/2003)

7. *Medzinárodné dohody — Uzavretie — Prijatie pristúpenia tretieho štátu k Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí — Právomoc Únie — Vylučná povaha — Základ — Kritérium posúdenia — Riziko, že by bolo dotknuté nariadenie č. 2201/2003*

(Článok 3 ods. 2 ZFEÚ; nariadenie Rady č. 2201/2003)

1. Aj keď sa akt pristúpenia k Haagskemu dohovoru z roku 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí a akt vyhlásenia o prijatí takéhoto pristúpenia uskutočnia v samostatných listinách, ako celok predstavujú súhlasný prejav vôle dotknutých štátov, a teda predstavujú medzinárodnú dohodu. Keďže uloženie vyhlásenia o prijatí pristúpenia členským štátom je základným prvkom uzavretia medzinárodnej dohody s tretím štátom, je zahrnuté do pojmu dohoda v zmysle článku 218 ods. 1 a 11 ZFEÚ, avšak pod podmienkou, že ide o dohodu zamýšľanú Úniou v zmysle týchto ustanovení.

(pozri body 41, 42)

2. Stanovisko Súdneho dvora si možno vyžiadať najmä k otázkam týkajúcim sa rozdelenia právomocí medzi Úniou a členskými štátmi pri uzatváraní konkrétnej dohody s tretími štátmi. Článok 196 ods. 2 rokovacieho poriadku tento výklad potvrdzuje.

(pozri bod 43)

3. Za predpokladu, že by podmienky účasti na medzinárodnej dohode vylučovali jej uzavretie samotnou Úniou, hoci by táto dohoda patrila do vonkajšej právomoci Únie, sa totiž táto právomoc môže vykonať prostredníctvom členských štátov konajúcich v záujme Únie.

(pozri bod 44)

4. Podľa článku 218 ods. 1 a 11 ZFEÚ Súdnemu dvoru možno predložiť žiadosť o stanovisko v prípade, že Únia zamýšľa uzavrieť dohodu, z čoho vyplýva, že ju zamýšľa uzavrieť jedna alebo viac inštitúcií Únie, ktorým boli zverené právomoci v rámci konania podľa článku 218 ZFEÚ.

Okrem toho žiadosť o stanovisko je prípustná osobitne v prípade, že v okamihu predloženia tejto žiadosti Súdnemu dvoru bol návrh Komisie týkajúci sa určitej dohody už predložený Rade a nebol vzatý späť. Naopak nie je nevyhnutné, aby Rada už v tomto štádiu prejavila svoj zámer uzatvoriť takúto dohodu. Za týchto okolností sa žiadosť o stanovisko riadi legitímnou snahou dotknutých inštitúcií poznať rozsah jednotlivých právomocí Únie a členských štátov pred prijatím rozhodnutia týkajúceho sa dotknutej dohody.

Navyše konanie o stanovisku podľa článku 218 ods. 11 ZFEÚ sa týka zamedzenia právnych komplikácií spôsobených situáciami, v ktorých členské štáty prevzali medzinárodné záväzky bez požadovaného poverenia, hoci vzhľadom na právo Únie už nemajú legislatívnu právomoc nevyhnutnú na splnenie týchto záväzkov.

Napokon na účely podania žiadosti o stanovisko sa nevyžaduje predchádzajúca konečná dohoda medzi inštitúciami Únie o možnosti alebo vhodnosti výkonu vonkajšej právomoci Únie.

(pozri body 45 – 47, 49)

5. Okolnosť, že niektoré otázky, ktoré vyplynuli z konania o stanovisku, by mohli byť predmetom prípadných žalôb o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, nebráni tomu, aby tieto otázky boli Súdnemu dvoru predložené na základe článku 218 ods. 11 ZFEÚ. Konanie o stanovisku totiž musí umožniť vyriešiť všetky otázky, ktoré by mohli byť súdne preskúmané, pokiaľ tieto otázky zodpovedajú cieľu tohto konania.

(pozri bod 54)

6. Právomoc Únie uzatvárať medzinárodné dohody môže vyplývať nielen z výslovného zverenia právomoci v Zmluvách, ale implicitne aj z iných ustanovení Zmlúv a aktov prijatých inštitúciami Únie v rámci nich. Vždy keď právo Únie zakladá vnútornú právomoc týchto inštitúcií na uskutočnenie určeného cieľa, Únia zároveň disponuje právomocou prijať medzinárodnoprávne záväzky potrebné na uskutočnenie tohto cieľa, a to aj v prípade neexistencie výslovného ustanovenia v tejto súvislosti. Takéhoto prípadu sa týka aj článok 216 ods. 1 ZFEÚ.

Haagsky dohovor z roku 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí sa týka spolupráce v občianskych veciach v oblasti cezhraničného premiestňovania detí. Patrí teda do oblasti rodinného práva s cezhraničným vplyvom, v ktorej má Únia vnútornú právomoc na základe článku 81 ods. 3 ZFEÚ. Únia navyše túto právomoc vykonala prijatím nariadenia č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností. Za týchto podmienok má Únia vonkajšiu právomoc v oblasti, ktorá je predmetom tohto dohovoru.

(pozri body 67, 68)

7. Prijatie prístúpenia tretieho štátu k Haagskemu dohovoru z roku 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí patrí do výlučnej právomoci Únie.

Keďže totiž Únia má iba prenesené právomoci, existencia vonkajšej právomoci, ktorá má navyše výlučnú povahu, sa musí opierať o závery založené na konkrétnom celkovom posúdení vzťahu medzi budúcou medzinárodnou dohodou a platným právom Únie. Toto posúdenie musí zohľadniť oblasti upravené jednak predpismi Únie a jednak ustanoveniami zamýšľanej dohody, predpokladané vyhliadky budúceho vývoja, ako aj povahu a obsah týchto pravidiel a ustanovení, aby sa overilo, či by predmetná dohoda mohla poškodiť jednotné a súdržné uplatňovanie predpisov Únie a riadne fungovanie systému, ktorý vytvárajú.

Na jednej strane ustanovenia nariadenia č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností vo veľkej časti pokrývajú obe konania, ktoré upravuje uvedený dohovor, konkrétne konanie týkajúce sa návratu neoprávnene premiestnených detí a konanie s cieľom zaručiť výkon práva styku. Preto je potrebné domnievať sa, že pravidlá Únie sa vzťahujú na celý tento dohovor.

Na druhej strane, napriek prednosti nariadenia č. 2201/2003 pred uvedeným dohovorom, ktorá je potvrdená v článku 60 uvedeného nariadenia, však existuje riziko, že rozsah pôsobnosti a účinnosť spoločných pravidiel vytvorených týmto nariadením môžu byť dotknuté nejednotnými prijatiami prístúpení tretích štátov k Haagskemu dohovoru členskými štátmi. Pokiaľ by totiž právomoc prijať alebo neprijať prístúpenie nových tretích štátov k Haagskemu dohovoru nemala Únia, ale členské štáty, riziko narušenia jednotného a súdržného uplatňovania nariadenia č. 2201/2003 a konkrétnych pravidiel spolupráce medzi orgánmi členských štátov by existovalo vždy, keď by sa situácia medzinárodného únosu dieťaťa týkala tretieho štátu a dvoch členských štátov, z ktorých jeden prijal a druhý neprijal prístúpenie tohto tretieho štátu k tomuto dohovoru.

(pozri body 74, 83, 88 – 90, výrok)